

Nu vraagt m'n inzender, of deze troost enkel inbeelding was, zoo de opvatting van Jesaja's woord, waarbij men ze vond, niet de juiste kan heeten.

Hij meent van niet. Hij is van oordeel, dat de Heere „het gaan tot Zijn Woord zeggende, ook al zou het krom en kreupel verstaan of verkondigd worden“.

De vraag komt dus hierop neer, of de Heilige Geest een Schriftwoord dat verkeerd wordt verstaan, in den zin dier verkeerde opvatting gebruikt, om een ziel te leiden, te troosten, te versterken — in één woord: eenigen waarachtigen zegen toe te brengen.

Het beantwoorden van deze vraag, zonder meer, behoeft, dunkt me, niet veel hoofdbreken te kosten.

Als we bedenken, 1e dat het Woord Gods, dat ook elk deel van dat Woord, geen tooverstaf is, waarmee de Heilige Geest ons, hoe dan ook, in aanraking brengt, om er dan door te bewerken al wat wij begeeren, of zelfs wat Hij zelf wil — maar dat Hij het Woord woord doet blijven, woord met een bepaald zin, om het als woord, en derhalve in den zin dien 't werkelijk heeft, krachtig te maken aan onze ziel; 2e dat de Heilige Geest, die de Geest der Waarheid, die naar Christus' woord de groote waarheids-getuige bij Gods Kerk en in de wereld is, door een onjuiste opvatting van een Schriftwoord te gebruiken bij de bearbeiding onzer zielen, de onwaarheid — zij het dan ook niet als bewuste leugen, maar als onbewuste dwaling — in zijn dienst zou stellen — en 3e dat hij op die wijze zijn eigen werk verloochenen en vernietigen zou, en alle openbaring Gods door het Woord illusoir zou maken — dat... doch ik zet de opsomming maar niet voort.

We hebben nauwelijks ingedacht, wat dergelijk gebruik van het Woord — neen, van wat wij, leugenachtige menschen, alzoo in het Woord gelieven of althans meenen te lezen — zou insluiten, of we gevoelen, welk een schuldige aanranding van de waarachtigheid Gods het zou zijn, de mogelijkheid daarvan te willen staande houden.

Men leze hierover nog eens na wat Ds Schilder, nog niet lang geleden, in ons blad over deze meening schreef.

Wat we dan oordeelen moeten van leiding en vertroosting, die eenvoudige, vrome zielen meenen gevonden te hebben in een Schriftwoord, dat ze blijkbaar geheel verkeerd verstonden?

Of we daarvan dan zeggen moeten, dat het alles puur inbeelding en zelfmisleiding was?

Volstrekt niet, naar mijn oordeel.

Dat het gevaar van zelfbedrog hier groot is, vooral bij menschen die er zich aan gewenden, bij invallende teksten te leven — die de geestelijke bevinding, welbeschouwd, in het „krjgen“ van Schriftwoorden laten opgaan, staat vast.

Zelf heb ik er in de praktijk van de zielszorg heel wat élatante en in-droeve voorbeelden van ontmoet.

Het hart blijkt, vooral hier, arglistiger dan eenig ding.

En als iemand leiding of troost des Geestes meent te vinden uit den averrechtschen zin van een verkeerd begrepen Schriftwoord — om het even of het hem plotseling inviel, dan of hij het las,

of hoorde — is er alle reden voor hem, over die arglistigheid des harten eens na te denken.

Maar het kan, dunkt me, ook anders zijn.

Als ik denk aan de gecompliceerdheid van ons zieleleven, kan ik me voorstellen, dat we daarin met een gemengd geval te doen hebben: aan den éenen kant met een verkeerd begrepen Schriftwoord, en daarnaast en des ondanks toch met een waarachtige impuls, bestiering, bemoediging of vertroosting des Geestes.

In dit geval n.l. dat wat men in een bepaald Schriftwoord ten onrechte meende te ontmoeten, op zichzelf wel degelijk was een deel der ons in de Schrift geopenbaarde waarheid, en de Heilige Geest die waarheid in haar goddelijke majesteit en kracht heiligde aan het hart.

Laat me, om door een voorbeeld m'n bedoeling te verduidelijken, terugkeeren tot Jes. 42 vs. 3 en Matth. 12:20.

Nemen we voor een oogenblik eens aan, dat de verklaring, als zou daar met het gebroken riet en met de rookende vlaswiek bedoeld zijn: het oprechte, maar schier neêrgeworpene en bezwijkende geloof, niet de juiste is — en dat daar dus niets te lezen is van de ontferming waarmee onze Heere Jezus Christus zulke neêrgeworpen en bezwijkende zielen te hulp komt, om ze weer op te richten en te doen opleven — dan blijft het toch een elders ons in het Woord overvloedig geopenbaarde waarheid, dat de ontferming des Heilands het neêrgebogene en bezwijkende niet om zijn zwakheid veracht, maar er naar omziet, er zich toe neerbuigt en het te hulp komt. En dan zou de Heilige Geest het zich met volle aandacht en in heilbegeerte spanning richten eener ziel op dit hoogepriesterlijk mededoogen en dit herderlijk ontfermen des Heilands kunnen gebruiken om haar te bemoedigen en te troosten.

Het middel waardoor Hij in dat geval werkte was dan niet een onjuist opgevat Schriftwoord — het was dan in 't geheel geen bepaald wóord der Schrift, maar een elders in de Schrift ons geopenbaarde waarheid, waarheen een misverstande tekst de aandacht had geleid.

'k Zie niet in, dat het stellen dezer mogelijkheid, de waarachtigheid van het werk des Geestes en zijn getrouwheid aan het Woord op eenigerlei wijze aantast. En ik meen, dat het zoo metterdaad wel menigmaal toegaat in het „bevindelijke“ leven van „eenvoudige“ — en ook wel van niet-eenvoudige — kinderen Gods.

V.

F.

MUZIKALE KRONIEK

Het tienjarig bestaan der Nederl. Bachvereniging en Bach's Grosse Messe in H Moll

Op 27 Juni heeft de Nederlandsche Bachvereniging voor de derde maal dit schoone, majestueuze werk van Bach uitgevoerd. Op 28 Jan. 1930 gaf zij de eerste uitvoering ervan in de Ronde Luthersche Kerk te Amsterdam, door mij besproken in „De Reformatie“ van 31 Jan. daaropvolgende,

Die van het Zuiden zullen in bezit nemen het gebergte van Ezau.

Die van de laagte zullen in bezit nemen de Filistijnen.

Benjamin (zal in bezit nemen) Gilead.

Maar tusschen deze beide laatste in staat er alleen maar: zullen in bezit nemen het veld van Efraim en het veld van Samaria.

Nu heeft onze Statenvertaling hier het persoonlijke voornaamwoord zij ingelascht (wat grammatisch zeer zeker kan) en op die manier aan het zinnetje toch een onderwerp gegeven; maar dat deze oplossing niet bevredigt is duidelijk: oogenblikkelijk moet men vragen: wie zijn die zij? Zijn dat de lieden van het Zuiden? Of die van de laagte? of beide saam? Men gevoelt hier dat er een hiaat is in den opzet van het vers. Het is in vier deelen verdeeld, waarbij uit drie van deze deelen blijkt, dat het de bedoeling is telkens aan bepaalde, nauwkeurig aangeduide groepen van personen de inbezitname van eveneens bepaalde en nauwkeurig omschreven landstroken toe te schrijven. Maar in het vierde geval hebben we wel de aanduiding van de landstreek, doch ontbreekt de vermelding van de groep van personen die haar zal in bezit nemen. Deze ontbrekende groep kan maar niet zonder meer met het algemeene persoonlijke voornaamwoord van den derden persoon zij worden aangeduid.

Uit vergelijking met eenige andere plaatsen uit de geschriften der profeten kunnen we gemakkelijk opmaken, welke die hier ontbrekende groep is. We lezen in Jer. 17:20 „en zij zullen komen uit de steden van Juda en uit de plaatsen rondom Jeruzalem, en uit het land van Benjamin, en uit de laagte, en van het gebergte, en van het Zuiden“. Insgelijks in Jer. 32:44: „Velden zal men voor geld koopen.... in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem, en in de steden van Juda en in de steden van het gebergte, en in de steden der laagte en

de tweede uitvoering had plaats in de Nieuwe Kerk te Amsterdam, terwijl nu in de welbekende Groote Kerk te Naarden de derde uitvoering werd gegeven ter herdenking van het 10-jarig bestaan der Bachvereniging. Van zeer groote betekenis is het werk dezer vereeniging in deze tien jaren geweest, in de eerste plaats door het jaarlijks uitvoeren van de Mattheus-passion op zoo'n wijze, dat jaar op jaar honderden samenkomen om te genieten van deze waardige weergave, die in alle deelen af is en steeds meer streeft naar de werkelijkheid van Bach's denkbeelden ten opzichte van de uitvoering; maar ook door het uitvoeren van tal van andere werken van Bach en zijn tijdgenooten, zoodat een groot aantal cantaten van Bach weer konden worden genoten, zooals Bach ze zich naar alle waarschijnlijkheid had ingedacht en ook aan de Johannes-passion en een der kleinere missen van Bach alle recht werd gedaan.

Dat ter herdenking van het tienjarig bestaan Bach's Hohe Messe werd uitgevoerd stemt dankbaar, want het toont dat de Bachvereniging de volle aandacht heeft geschonken aan dit zoo uiterst belangrijke werk en het regelmatig op zijn programma's doet terugkeeren. De aandrang van verschillende zijden uitgeoefend en de alom geboorde wensch bij de eerste uitvoering, het niet bij één enkele uitvoering te laten, hebben weerklink gevonden. Trouwens welk werk was meer geschikt om bij deze gelegenheid te geven?

Medewerking werd verkregen van Jo Vincent, Ilona Durigo, Georg Walter en Max Kloos als vocaal solisten, terwijl het Utrechtsch Stedelijk Orkest het instrumentaal gedeelte verzorgde en het welbekende Bachkoor der Nederlandsche Bachvereniging de koren vertolkte. Marie Landré bespeelde het clavecimbel, Anthon v. d. Horst had weer plaats genomen aan het orgel, terwijl Evert Cornelis voor het eerst weer na zijn herstel een uitvoering van de Nederlandsche Bachvereniging leidde. Uit deze korte opsomming, die nog niet eens volledig is, blijkt wel dat iets schoons moest worden tot stand gebracht en deze uitvoering nader zou brengen tot Bach's monumentale schepping. Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat alles nu af was, dat niets meer viel te verbeteren. Ik stip slechts enkele dingen aan, het tempo van „Qui sedes“ had wat vlugger gekund, de basaria daaropvolgend „Quoniam“, hoewel veel beter dan bij de eerste uitvoering vertolkt, lag ook Max Kloos wat laag, een heel enkele maal ontbrak de volkomen aansluiting van vocaal en instrumentaal koor, de altpartij was over het geheel wat zwak, in de overigen prachtig vertolkte violsolo van het „Benedictus“ vielen enkele slordigheden in de maat op. Ik maak deze opmerkingen niet om iets af te dingen op de prestaties van de uitvoerenden, want bij een zoo ingewikkeld en veel-eischend werk als de Hohe Messe zal altijd wat blijven op en aan te merken.

Het werk valt te verdeelen in een viertal gedeelten, boven het eerste gedeelte schreef Bach Missa, dan volgt het Credo, en daarna het Sanctus en Osanna. Ik ben geneigd het tweede gedeelte als hoogtepunt te beschouwen, waarvoor dan het eerste gedeelte de inleiding is en het derde en vierde gedeelte samen het slot vormen. Het tweede gedeelte heeft tot tekst de geloofsbelijdenis van

in de steden van het Zuiden. En in Jer. 33:13 „In de steden van het gebergte, in de steden der laagte, en in de steden van het Zuiden, en in het land van Benjamin, en in de plaatsen rondom Jeruzalem en in de steden van Juda zullen de kudden wederom onder de handen des tellers doorgaan“. In deze drie plaatsen vinden we telkens naast de algemeene aanduiding van het gebied van Juda, en daarbij Jeruzalem als de hoofdstad, behalve de drie in Obadja vs 19 genoemde groepen: het Zuiden, de laagte en Benjamin, nog een vierde: onze lezers hebben reeds gezien welke dat is: het gebergte. Dat zijn de vier hoofd-bestanddeelen, waaruit het stamgebied van Juda bestond.

Maar hoe komt het nu, dat wij in Obadja vs 19 het gebergte niet vinden? En mogen wij maar zoo die vierde groep er in voegen? Het antwoord op deze vragen is te vinden in de Septuaginta, de bekende oude Grieksche vertaling van het Oude Testament, welke omstreeks 200 voor Chr. in Egypte werd vervaardigd. Deze vertaling heeft: „en zij zullen het gebergte van Efraim en de vlakte van Samaria in bezit nemen“. Wij zien hieruit dat de Septuaginta een Hebreeuwschen tekst moet hebben gekend, waarin het woord gebergte voorkwam. Weliswaar heeft zij den zin niet volkomen juist verstaan. Misschien was de lezing der handschriften toen ook reeds begonnen eenigszins onduidelijk te worden. In ieder geval is in latere afschriften het onleesbare woord op den gis af te vervangen door het volgende, dat er reeds stond: veld. Maar de oorspronkelijke tekst zal geluid hebben als volgt: „die van het Zuiden zullen Ezau's gebergte, en die van de laagte zullen de Filistijnen erfelijk bezitten (in bezit nemen), en die van het gebergte zullen Efraim en het veld van Samaria in bezit nemen, en Benjamin Gilead“.

Nu is de zin ook geheel duidelijk. Als gevolg van en in aansluiting aan de zegespraak over Edom,

Nicea, mo
huitengew
een Drie
tweede ge
in één c
stemmige
koor neem
„Et in un
én Heere,
en alt la
imitatie o
imiteert d
seering. M
„Ik geloof
en in één
ren Zoon
achtig Go
maakt, B
Bach geel
de beteke
dacht en
compositie
Hoe he
resurrecti
„Crucifixu
laatste ko
nadruk w
nobis“ (o
bekoorde
in den ho
„Benedicti
Enzoo
sommen v
zijn te o
eenigszins
zelf deze
bizarde
en den we
Bachveree
gen van
Bach. Bij
komen na
was; ook
langstelin
de uitvoer
voor de
werk ook
men, opd
te meer
Bussam

NP

Niet alt
linksche k
Des te m
wordt ver
in „De Tel
thien voo
dacht.

De Indis
aanleiding
van den m
Eenige

welke in
merklijke
dat wordt
elk van d
stamgebie
liggende
ven; het
onmiddell
ting; de l
gebied de
de kust v
het midde
het Noor
Stammen
heel en s
Juda's sta
naar Gile
Inderde
onder de
vulling o
vestigt.

Wat n
moelijkhe
vers slec
zelfde als
nemen“.
dat de
zal zijn.
aansond
met dit
als lijd
Bij het
woorden
van het
twijfel o
moet ver
voerden
de steden
nemen“.
vers een
lijdend v

POPULAIR-WETEN- SCHADDELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XXVI.

Obadja's herstelprofetie.

De verzen 19 en 20 zijn buitengewoon moeilijk. Ze behooren tot de plaatsen van het Oude Testament die aan de uitleggers het meeste hoofdbreken hebben bezorgd; en, laat mij dit maar aanstonds zeggen, er is ook geen in alle opzichten bevredigende verklaring te verkrijgen zonder in den overgeleverden tekst althans eenige wijziging aan te brengen.

Het kan niet ons doel zijn eene opsomming te geven van de verschillende verklaringen die men van deze verzen heeft te berde gebracht; veel minder om al de argumenten de revue te laten passeeren welke vóór of tegen die onderscheidene verklaringen hebben moeten dienst doen; en ook al even weinig om mede te deelen welke varieerende pogingen er zijn aangewend om tot tekstverbetering te komen, waarbij sommige voor het meest radicale ingrijpen zelfs niet terugdeinzen. Wij willen slechts zeggen, welke oplossing ons de beste lijkt, en beproeven, daarvan uitgaande, den zin der verzen te doen verstaan.

In vs 19 is het voornaamste bezwaar, dat we daar driemaal een onderwerp hebben, telkens met hetzelfde werkwoord, dat er of uitdrukkelijk staat, of er bijgedacht moet worden (n.l. „erfelijk bezitten“, of liever „in bezit nemen“), waarbij dan een passend lijdend voorwerp gevoegd is; terwijl de vierde maal wel het werkwoord en het lijdend voorwerp gevonden wordt, maar het onderwerp ontbreekt.